

Příloha: 2021_11_26_OC_Alena Boudová_hodina Př 7.B_názory a fakta („Velký vodní tulák“)

O. Pavel – **Velký vodní tulák**

Lehl jsem si k ohníčku do trávy a myslel jsem na poutníka úhoře a jeho rod. Na jeho životě je zatím víc záhad než pravdy. Myslel jsem na rybu, která tu žije na planetě zřejmě milióny let. Na rybu, která je opředena tajemstvím řek, moří a oceánů.

Viděl jsem v duchu dávného řeckého filozofa Aristotela, jak vytlouká z hlavy mylnou myšlenku, že úhoř se rodí v bahně jezer. Slyšel jsem Dána Schmidta, jak obhazuje první pravdivý názor, že úhoři se třou v blízkosti Ameriky v Sargasovém moři. Připlouvají sem z řek Evropy a Afriky.

Tady pod hnědými chaluhami, v jednom z nejteplejších a nejslanějších moří světa, prožívají lásku. Své děti jikry houpají na hnědých řasách jako na kolébkách a nikdo z rodu lidí je přitom nespatří, protože člověk ještě tak hluboko nesestoupil.

....

Člověk chtěl vědět o nich vše, a tak je pronásledoval dokonalými letadly a pevnými loděmi. Dokonce připevnil na úhoře primitivní vysílačky a sledoval je loděmi po povrchu oceánů. A přesto se celé pravdy nedopátral.

Nevíme, kde umírají. Snad hynou po vytření, padají na dna moří a oceánů, protože moře a oceány jsou hroby nekonečné. A zatím jejich děti nese Golfský proud stovky kilometrů.

Úhořící velcí jako vrbové lístky plují pak sami tři roky do ústí řek, kde žili jejich otcové a matky. Samci zůstávají u ústí řek a hlídají, až se dorostlá samice zase vrátí. Ty žijí desítky let v řekách, jako by mohly vyrůst a zmohutnět jen tady. A tady je chytáme úzkohlavé a širokohlavé, nazelenalé nebo modravě černé.

Pak se ty zbylé vydají zas na několikatisícikilometrovou pouť do Sargasového moře. A vědci pátrají, co je k tomu vede a jak mohou najít cestu. Ptáci se řídí hvězdami a sluncem, ale čím se řídí pod vodou ve veliké hloubce úhoři? Pudem? Magnetismem? Zkušeností? Nadprůměrnou inteligencí? Smyslem pro orientaci?

Nepřipadalo mi to tenkrát tak složité. Tam u Ameriky se přeci narodili a tam se vracejí. Domů každý trefí.

....

Nic pro ně na cestě není překážkou. Plují zpět jako slepí. Jsou chytří, a přesto se dostanou hnání proudem do přehradních turbín a zahynou rozkrájení popravčím kolem. V

„Zkoumavé čtení: systematické zavedení dílny čtení a oborového čtení do výuky na 2. st. základních škol /na víceletá gymnázia v ČR“, reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_076/0016346. Projekt je financován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.

mokré trávě prý cestují kolem velkých jezů a přehrad, překonávají tisíce nástrah rybářů a pytláků. V moři se jim zvětší oči, aby lépe viděli, a zmenší se jim i útroby. Změní i barvu, stanou se stříbrnými. A stále plují za svým cílem, nikdy neztrácejí naději.

Zdroj: O. Pavel: Velký vodní tulák; Zlatí úhoři, ČS spisovatel 1988, str. 95—96; upraveno

Co jsou fakta, co jsou názory:

názor

fakt

informace, jejíž pravdivost může být dokázána

osobní pohled, pravdivost nelze dokázat

Úhoř je nejhezčí a nejchutnější ryba na světě.

Úhoř je ryba.

Vyhledejte a podtrhněte přímo v textu názory a fakta (např. barevně odlište).

Můžete pracovat ve dvojicích.

Využij informace z textu a vymysli 3 otázky pro své spolužáky?

Využij informace z textu k zodpovězení otázek:

1. Kdo a proč se skrývá za názvem "Velký vodní tulák"?
2. Za jakým účelem se úhoři vydávají do Sargasového moře?
3. Co potřebují k rozmnožování?

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

4. Čemu se podobají mladí úhoři (larvy)?
5. Jak dlouho jim trvá cesta (z moře do řek)?
6. Čím se řídí při svém putování?
7. Jak se přizpůsobí prostředí, ve kterém se rozmnožují?
8. Jak dlouhou cestu úhoři urazí? (zkus odhadnout)